

A szentek köztünk jártak - Kapisztrán Szent János

A soproni bencés templom kitüntetett helyén van egy régi szószék, amit minden látogatónak megmutatnak. Erről a szószékről prédikált Kapisztrán Szent János és hívta a török ellen keresztes háborúba a népet, írják az utikönyvek. Azt már tudom, hogy az a bizonyos prédikáció latinul hangzott el és tudom, hogy a szószék eredetileg nem bent, hanem a templom külső falán volt. Egy hasonló szószék eredeti állapotában, azaz a külső falon Bécsben a Szent István dómnál látható. Érdeemes összehasonlítani a kettőt.

A soproni Kapisztrán szószék

Már csak az a kérdés, hogy ki volt Kapisztrán Szent János és mikor járt Sopronban. Kapisztrán Szent János olaszul Giovanni da Capestrano (Capestrano 1386. június 24. – Újlak 1456. október 23.) itáliai teológus, hitszónok, inkvizitor, a nándorfehérvári diadal hőse, Magyarország védőszentje. János Dél-Itáliában, a mai Abruzzi tartományban található Aquila közelében, Capestrano faluban született. Apja "északi báró", minden valószínűség szerint német származású zsoldoskapitány, mert a család később Tedeschinek, azaz Németnek nevezte magát. Az Anjou uralkodókkal költözött délre, és végül a nápolyi király hűbérese lett. A Nápolyi Johanna körül kialakult hatalmi viszály miatt sokat szenvedett a környék, és bizakodva tekintettek a határozott idegen úrra. Tőle azt remélték, hogy megvédi a népet. De hamarosan, 1392-ben életét vesztette, és ellenségei könyörtelenek voltak. János gyermekkorának egyik szörnyű élménye volt, hogy a szeme láttára égették fel atyja várát. A bécsi Kapisztrán szószék János ifjúkorában világi életet élt, jogot tanult, a perugiai egyetemen a jogtudós Pietro de Ubaldis tanítványa volt, sikeres bíró és csakhamar a nápolyi törvényszék elnöke lett. 1412-ben Nápolyi László Perugia kormányzójává nevezte ki. Mivel a város az idegen uralom elleni zavargások helyszíne volt, János azt kapta feladatul, hogy kemény kézzel állítsa helyre a rendet, amit sikerrel teljesített is. 1416-ban azonban a szomszéd tartományi központ, Rimini ura elfogta és börtönbe vetette. A fogság alatt János kétségbeesésében elvetette egész korábbi életét, és amikor sikerült kiváltani a fogságból magát, 1416. október 4-én belépett a ferences rendbe.

Bernardin tanítványa lett. Őt követve pappá szentelésétől 1420-tól kezdve nagy hatással tartotta prédikációit számos városban. Nevének hallatán akkora tömeg gyűlt össze, hogy a templomok nem tudták befogadni az embereket, így aztán többnyire a tereken tartotta prédikációit. Amikor nem prédikált az eretnekséget ostorozó műveket írt. Az igehirdetés közben tevékenyen támogatta Szent Bernardin reformjait, melyek főként a renden belüli szigorúbb hierarchikus fegyelmet irányozták elő. Sziénai Bernardinhoz hasonlóan különös tiszteletet tulajdonított Jézus Szent Nevének, ami miatt őt is eretnekséggel vádolták meg. 1429-ben Jánost más obszerváns szerzetesekkel együtt Rómába rendelték és társai, mint kiváló szónokot őt bízták meg, hogy tisztázza őket a vádak alól, ami a bíborosi testület előtt sikerült is neki. Hamarosan már az inkvizíció fő vezetőjeként tevékenykedett Ferrarában, Velencében, majd Szicíliában. IV. Jenő és V. Miklós gyakran bízták meg követi feladatokkal, amelyek teljesítése során nem válogatott az erőszakos eszközökben. 1439-ben őt küldték követségbe Milánóba és Burgundiába, hogy V. Félix ellenpápa működését megakadályozza, 1446-ban a francia király udvarába helyezték pápai nagykövetként, ahol 1449-re sikerült végleg felszámolnia az akkor már 70 éve fennálló avignoni ellenpápaságot.

1451-től működési helyét a Habsburgok bécsi udvarába tette át, mint a pápa apostoli nunciusa. Szolgálatának ideje alatt bejárta a Német-római Birodalom, Csehország és Magyarország területét. Huzamosabb időt töltött IV. Kázmér lengyel királynál is. A 15. század itáliai prédikátorai közül az egyetlen volt, aki Itálián kívül is nagy hatást gyakorolt. Az inkvizíció vezetőjeként az eretnekek és a zsidók üldözését irányította Lengyelországban, Németországban, Csehországban, Magyarországon és Moldvában, ami sokezer ember kínvallatását és kivégzését jelentette. Csak Boroszlóban 300 zsidót égetett meg. Mindenekelőtt azonban a csehországi husziták német és magyar földön is rohamosan terjedő vallási mozgalmának kiirtását tűzte ki célul. Kapisztrán János mindent elkövetett a cseh husziták és a római pápa küldöttei közötti béketárgyalások megakadályozására, mert mindenfajta békés megoldásban az eretnekséggel való összejátszást látott. Végül, miután 1453-ban Konstantinápoly elesett 1454-ben III. Callixtus pápa a hetvenes éveikhez közeledő Kapisztrán Jánost küldte, hogy prédikációjával főként Németországban az Oszmán Birodalom ellen gyűjtsön kereszteseket. 1455-ben Magyarországra érkezett és a török elleni széles nemzeti összefogás létrehozásán fáradozott. A korábbi sikertelenséggel nem törődve 1456 tavaszán újra lelkesen fogott hozzá a keresztesek toborzásához. A sikeresen összegyűjtött sereggel 1456 nyarán Hunyadi János táborába sietett, hogy segítse a nagy hadvezért Nándorfehérvár megvédésében, melyet akkor már II. Mehmed szultán serege ostromolt. Hunyadival együtt seregével sikeresen törve át a török hajózárat bejutott a várba, ahol az ostromlottak nagy lelki segítségére volt. Az ostrom alatt mindvégig buzdította a harcolókat, akik sikerrel verték vissza a megújuló rohamokat. A sikeren felbuzdulva bátor tette szánta el magát. Keresztjét a magasba emelve vezette lelkes keresztes seregét a meglepett törökre. Ezt látva Hunyadi is kitört, és az egyesült sereg elsöpörte az ostromlókat.

Kapisztrán János nem sokkal a diadal után a táborban dúló pestis áldozata lett. Betegségén a Szerém vármegyei Újlakon maga V. László király is meglátogatta. Kívánságára a pápától küldött kereszttel ékesített ruhában temették el.

A pápa a keresztetek győzelmének örömhírére rendelte el az Urunk színeváltozása új ünnep bevezetését a katolikus egyházban, és a győzelem emlékét őrzi a déli harangszó is, amelyet a harcolók megsegítésére rendeltek el a harcok alatt. Kapisztrán Jánost 1690-ben VIII. Sándor pápa szentté avatta. Bár holtteste a török uralom zavaros éveiben örökre eltűnt, a Magyar Katolikus Egyház ma is saját szentjeként emlékezik rá. Szobrát 1921-ben a budai várban a helyőrségi templom előtt állították fel. Emléknapja, egyben halálának napja október 23.
<http://szentektelete.hupont.hu/15/kapisztran-szent-janos#ixzz2wcuR2k22>

Kapisztrán Szent János 1456-ban járt az akkor még ferences templomban, prédikát a soproniaknak és megállapította, hogy Magyarországon a huszitizmusnak sok titkos híve van. A szószéket pedig a soproniak annyira tiszteletben tartották, hogy a templom barokk átalakítása során levették kívülről és a belső térben helyezték el.

Taschner Tamás 2014.

Sopron másképp - idegenvezetés és élménytúrák Sopronban és a Fertő-tájon